

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА
для студентів

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Завідувач кафедри галузевої соціології
Безрукова О.А.
Протокол № 8 від 28 08 2020 року

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 054 Соціологія
Освітній рівень: бакалавр
Освітня програма: Соціологія
Вид дисципліни: вибіркова

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології
Протокол від «28» серпня 2020 року № 1
Голова науково-методичної комісії Червінська Т.Г.

Форма навчання : денна
Навчальний рік : 20 /20__
Семестр: 4
Кількість кредитів ECTS: 4
Мова викладання, навчання та оцінювання : українська
Форма заключного контролю : іспит

Викладач: проф. Туленков М.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

1. Мета дисципліни – формування в студентів системних знань з соціології підприємництва та набуття ними відповідних умінь і навичок їхнього використання в перебігу соціологічних досліджень з різних аспектів підприємницької діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) знати основні засади загальної соціології, соціології економіки, праці та зайнятості;
- 2) володіти елементарними навичками програмування соціологічного дослідження, а також методами збирання, аналізу та опрацювання соціальної інформації.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Соціологія підприємництва» входить до циклу професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», спеціальності «соціологія». Вона відноситься до дисциплін вибіркового блоку дисциплін "Соціологія менеджменту та маркетингу" і передбачає вивчення наукових засад, понятійно-категоріального апарату, генезису, основних теорій, законів і функцій соціології підприємництва, а також інноваційних стратегій і різних форм підприємницької діяльності суб'єктів господарювання в сучасному суспільстві.

У перебігу вивчення дисципліни передбачається набуття студентами умінь роботи з науковою літературою, критичного осмислення першоджерел, оцінювання теоретичних і пізнавальних можливостей соціології підприємництва, а також володіння сучасними соціологічними засобами дослідження суб'єктів підприємницької діяльності в умовах сучасних соціально-економічних змін.

Отримані знання, вміння і навички сприятимуть підвищенню фахового рівня та професійної компетентності майбутніх соціологів у перебігу соціологічного аналізу впливу підприємництва на соціально-економічний розвиток сучасного суспільства.

Програма дисципліни складається з двох змістовних частин: частина 1 «Вступ до соціології підприємництва»; частина 2 «Соціологічні виміри підприємницької діяльності».

4. Завдання (навчальні цілі):

- надання студентам фундаментальних знань про науковий статус, структуру, предметне поле, функції, основні поняття, закони й напрями перспективних досліджень, а також про місце соціології підприємництва в системі сучасного соціологічного знання;
- набуття студентами необхідних умінь і навичок застосування соціологічного підходу до аналізу підприємницьких структур різного типу, а також вивчення підприємницької культури й поведінки індивідів і соціальних груп як суб'єктів підприємницької діяльності в сучасному суспільстві;
- розширення в студентів наукового кругозору щодо характеру, особливостей та ролі підприємництва в соціально-економічному розвитку суспільства, а також у процесі вироблення та впровадження ефективних механізмів організації підприємницької діяльності в українському соціумі.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

СК02 Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

СК10 Здатність здійснювати соціологічний аналіз соціальних структур і процесів на мікро,- мезо- та макрорівні.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання: (1) знати; 2) вміти; 3) комунікація; 4) автономність та відповідальність		Форми (методи або технології) викладання та навчання	Методи оцінки та порогові критерії оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати предмет, об'єкт, структуру, функції, основні закони, поняття, моделі та концепції соціології підприємництва як галузі сучасного соціологічного знання	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10

1.2	Знати основні принципи, умови та механізми формування й розвитку підприємницької культури, поведінки та діяльності суб'єктів господарювання	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	20
2.1	Вміти використовувати соціологічний інструментарій в перебігу аналізу підприємницької культури, поведінки та діяльності підприємницьких структур	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	10
2.2	Вміти виокремлювати головні проблеми формування й розвитку підприємницької культури й поведінки суб'єктів господарської діяльності	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, тематична доповідь, контрольна робота	15
3	Вміти організувати та презентувати індивідуальне науково-дослідне завдання з вивчення підприємницької діяльності	презентація дослідного завдання	презентація науково-дослідного завдання	15
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідницьку і пошукову діяльність суб'єктів підприємництва	практикуми, самостійна робота	тематична доповідь, науково-дослідне завдання	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
	PH02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні іпії та теорії, основні проблеми.	+	+	+	+	+
PH13. Застосовувати інструментарій соціологічної і в дослідженнях різних сфер суспільного життя.	-	-	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

- 1) активна робота студента під час проведення практичних занять (усна відповідь, тематична доповідь) (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2) – 20/12 балів;
- 2) виконання двох контрольних робіт (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2; PH4) – 20/12 балів (дві контрольні роботи по 10 максимальних балів або 6 мінімальних балів за кожною);
- 3) виконання та презентація результатів індивідуального науково-дослідного завдання (PH3; PH4) – 20/12 балів (максимум 15 балів (і мінімум 9 балів) за результат виконання завдання і максимум 5 балів (і мінімум 3 бали) за презентацію отриманих результатів);

- підсумкове оцінювання: письмовий іспит у формі тестових завдань (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2); (40 завдань x 1 бал = 40 балів), тобто максимальна оцінка за складання іспиту становить - 40 балів, а мінімальна оцінка успішного складання – 24 бали;

умови допуску до підсумкового іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо на протязі семестру він набрав менше ніж 36 балів; такий студент допускається до іспиту за умови написання комплексної реферативної роботи, яка за змістом і обсягом має відповідати кількості неопрацьованих ним тем дисципліни протягом семестру.

7.2 Організація оцінювання:

1. Практичні заняття оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали за виконання студентами видів робіт накопичуються протягом усього семестру.
2. Контрольна робота 1 виконується студентами самостійно в межах практичного заняття після вивчення тем 1-5.
3. Контрольна робота 2 виконується студентами самостійно в межах практичного заняття після вивчення тем 6-10.

4. Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується студентами в рамках позааудиторної самостійної роботи протягом семестру та презентується кожним студентом персонально під час проведення 2-х останніх практичних занять.

7.3 Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ тем и	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<i>Частина 1 «Вступ до соціології підприємництва»</i>				
1	Науковий статус, предметне поле і функції соціології підприємництва	2	4	6
2	Концептуальна еволюція становлення соціології підприємництва	4	2	6
3	Основні закони і категорії соціології підприємництва	2	4	6
4	Соціологічні парадигми дослідження підприємницької діяльності	2	2	6
5	Зміст, структура, види та функції підприємництва в суспільстві	2	4	6
Контрольна робота 1		-	2	-
<i>Частина 2 «Соціологічні виміри підприємницької діяльності»</i>				
6	Людина як суб'єкт підприємницької діяльності та поведінки	4	2	6
7	Підприємницька культура як регулятор підприємницької поведінки	2	2	6
8	Моделі підприємницької поведінки в ринковій економіці	2	4	6
9	Організаційні форми підприємництва в ринковому господарстві	4	4	6
10	Інноваційні стратегії розвитку підприємництва в сучасному суспільстві	2	2	6
Контрольна робота 2			2	
Всього:		26	34	60

Загальний обсяг - 120 годин, у тому числі:

лекції - 26 годин;

практичні заняття - 34 години;

самостійна робота - 60 годин.

9. Рекомендовані джерела:

Основні (базові):

1. *Иновационное предпринимательство: Учебник / под ред. В. Я. Гарфинкеля, Т. Г. Попадюк. - М.: Издательство Юрайт, 2013. - 523 с. (С. 79-90)*
2. *Лебединская Л. Бизнес и социальное предпринимательство: обзор основных теоретических моделей // Л. Лебединская, П. Дерюгин // Журнал исследований социальной политики. - 2021. - Т. 19. - № 1. - С. 155-169. (С. 157-162)*
3. *Лукашевич М. П. Підприємництво як соціально-економічний феномен // Соціологія економіки: Підручник. - Київ: Каравелла, 2005. - С. 218-235. (С. 218-235)*
4. *Наумов В. Н. Основы предпринимательской деятельности / В. Н. Наумов, В. Г. Шубаева. - М.: ИНФРА-М, 2020. - 437 с. (С. 6-30; 212-220)*
5. *Олдрич Х. Предпринимательские стратегии в новых организационных популяциях / Х. Олдрич // Западная экономическая социология. - Хрестоматия: пер с англ. - М.: РОССПЕН, 2004. С. 112-226. (С. 134 - 167)*
6. *Осипов Е. М. Социология предпринимательства: учеб пособие / Е. М. Осипов, В. К. Ковальчук, А. И. Усов, М. С. Халиков. - М.: Русайнс, 2020. - 298 с. (С. 8-24; 56-68; 86-102; 222-237; 265-278)*

7. *Пилипенко В.* Соціологія підприємництва /В.Пилипенко, І. Шевель.- К.: Європа, 1997.-104с. (С. 6-18; 46-54; 88-92)
8. *Ротмистров М.С.* Социология предпринимательства: Учебное пособие /М.С. Ротмистров, С.Н.Ротмистров.-М.:Изд-во Юрайт, 2018- 245с. (С. 10-54; 133- 140; 196-206)
9. *Сірій Є.В.* Концептуальні орієнтири теоретико-соціологічного осмислення підприємництва /Сірій Є.В. // Вісник Одеського національного університету.- 2011.- Т.16.- Вип. 10.- С. 371-379. (С. 372-376)
10. *Шереги Ф.Э.* Социология предпринимательства: учеб. пособие /Ф.Э. Шереги .-М.: Изд-во Юрайт, 2019.- 448с. (С. 12-26; 38-44; 68-84; 268-280)

Додаткові:

1. *Безбородов А.В.* Очерки социологии предпринимательства .- СПб.:Изд-во «Петрополис», 1999.- 224с.
2. *Варналій З.С.* Основы підприємництва /З.С.Варналій .- К.: Знання-Прес, 2003.-285с.
3. *Веблен Т.* Теория праздного класса /Т.Веблен. - М.: Прогресс,1984.-367с.
4. *Волков В.* Силвое предпринимательство/ В.Волков.- СПб.: Летний сад, 2002.-282с.
5. *Гаспарян Ю.А.* Социология предпринимательства: учеб. пособие /Ю.А. Гаспарян.- Москва-Ереван: Лимуш, 2008.- 202с.
6. *Злупко С.М.* Підприємництво: основи, особливості, механізми: Навч.посіб./С.М.Злупко, О.В. Стефаншин, Л.А.Швайка.-Львів: ЛНУ імені І.Франка, 2000.- 369с.
7. *Зомбарт В.* Буржуа: Эподы по истории духовного развития современного экономического человека /В.Зомбарт.-М.: Наука, 1994.- 442с.
8. *Кирцкнер И.М.* Конкуренция и предпринимательство: пер. с англ. /И.М.Кирцкнер .- М.: ЮНИТИ - ДАНА, 2001.- 239с.
9. *Основы социального предпринимательства:* учебное пособие /Под ред. Е.М.Белого . М.: Изд-во Юрайт,2019.-178с.
10. *Организационные формы предпринимательской деятельности/* И.П. Продиус, Т.А. Владимірова, В.Г.Диневич, Д.В.Запорожан, А.В.Скляренко .- Одесса: ОКВА, 1999 .-183с.
11. *Петрушица Т.О.* Социально-экономическое поведение населения Украины в условиях институциональных перемен.-К.: Институт социологии НАН Украины, 2008.-544 с.
12. *Пачковський Ю.Ф.* Психологія підприємництва: Навчальний посібник /Ю.Ф.Пачковський.- К.: Каравела, 2006.- 408с.
13. *Пилипенко В.С.* Реформи. Підприємництво. Культура /В.С.Пилипенко .- К: Стилос, 2001.-151с.
14. *Покропивний С.Ф.* Підприємництво: стратегія, організація, ефективність /С.Ф. Покропивний, В.М.Колот.- К.: КНЕСУ,1998.- 352с.
15. *Сірій Є.В.* Підприємництво як предмет теоретико-соціологічного осмислення: монографія /Є.С. Сірій.- К.: Агенство «Україна», 2008.-392с.
16. *Сірій Є.В.* Соціологія підприємництва: посібник /С.В.Сірій, С.А.Фареник.- К.: Укр. центр духовної культури, 2000.- 258с.
17. *Смит А.* Исследование о природе и причинах богатства народов /А.Смит .- М.: Наука, 1993.- 569 с.
18. *Танеиси К.* Вечный дух предпринимательства: пер. с англ. /К.Танеиси.-К.:Укрзакордонвиза-сервис, 1992 .-200 с.
19. *Халин С.М.* Социология предпринимательства: учебное пособие / С.М. Халин .-Тюмень: Тюмен. гос. ун-т, 2004.- 82с.
20. *Хоскинг А.* Курс предпринимательства. Практическое пособие : пер. с англ. /АХоскинг.- М.: Международ. Отношения, 1993.-352 с.
21. *Чепуренко А.Ю.* Социология предпринимательства /А.Ю.Чепуренко .- М.: Издательский дом ГУ ВШЭ, 2007.- 475с.
22. *Шумпетер Й.* Теория экономического развития: Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры: пер.с нем./Й.Шумпетер.- М.: Прогресс,1982.- 455с.